

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/14/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7516212701
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7516212701.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcu R. R., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XXX, zast. JUDr. Milanom Slobodníkom, advokátom, so sídlom Košice, Štúrova 20, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 7C/652/2016-95 z 2.9.2021 Okresného súdu Košice-okolie

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

P r i z n á v a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 1.451,60 € a úrok z omeškania vo výške 5,15 % ročne z tejto sumy od 1.8.2014 do zaplataenia všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Rozhodol takto o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplataenia sumy 3.451,60 € s prísl. z titulu náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá mu bola spôsobená pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, uznesením vyšetrovateľa o vznesení obvinenia za zločin vydierania, Okresnou prokuratúrou Košice-okolie sp. zn. 1Pv 82/12-5, ktorým bola na neho podaná dňa 7.5.2012 obžaloba, nakoľko jeho trestné stíhanie skončilo oslobodením spod obžaloby.

3. Súd po vykonaní dokazovania ustálil, že uznesením vyšetrovateľa odboru kriminálnej polície oddelenia všeobecnej kriminality Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach-okolie z 27.1.2012 sp. zn. ČVS: ORP-817/OVK-KS-2011, bolo začaté trestné stíhanie a voči žalobcovi vznesené obvinenie za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona. Okresná prokuratúra Košice-okolie podala 7.5.2012 na Okresnom súde Košice-okolie obžalobu zo 4.5.2012 sp. zn. 1Pv 82/12-5 na žalobcu preto, že dňa 5.12.2011 poslal SMS správu W. W., aby sa stretli, avšak ku stretnutiu nedošlo, neskôr poškodeného telefonicky vyzval, aby mu zaplatil 1.000 € za to, že mu W. W. dňa 15.11.2011 v obci K. ublížil na zdraví, v opačnom prípade na neho podá trestné oznámenie, s čím W. W. nesúhlasil, a preto 15.12.2011 obvinený podal trestné oznámenie na W. W., teda iného hrozbou inej ťažkej ujmy nútil aby niečo konal, opomenul, alebo trpel, čím spáchal zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona. V odôvodnení obžaloby bolo uvedené, že žalobca bol doposiaľ dvakrát súdne trestaný a skutok, ktorý je predmetom obžaloby, spáchal v závere skúšobnej doby podmieneného odsúdenia. Okresný súd Košice-okolie rozsudkom sp. zn. 2T 89/12-64 zo 7.2.2013 uznal žalobcu vinným z uvedeného skutku,

ktorý právne kvalifikoval ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, a odsúdil ho na trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu v trvaní jedného roka. Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 7To 61/2013-81 zo 17.10.2013, právoplatným 17.10.2013, na odvolanie žalobcu ako obžalovaného, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a žalobcu oslobodil spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, lebo žalovaný skutok v danom prípade nie je trestným činom, pretože nenapĺňa pojmové znaky žalovaného trestného činu. Žalobca následne listom, ktorý bol Ministerstvu spravodlivosti SR doručený 22.1.2014, požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v rozsahu uplatnenom žalobou, ktorú žiadosť Ministerstvo spravodlivosti SR postúpilo Generálnej prokuratúre SR dňa 6.3.2014. Súd ďalej uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že v trestnom konaní, ktoré bolo vyvolané uznesením o vznesení obvinenia, bol žalobca zastúpený advokátom JUDr. Milanom Slobodníkom. Obhajoba spočívala vo vykonaní nasledovných úkonov právnej služby: príprava a prevzatie právneho zastúpenia 16.10.2012, obhajoba na hlavnom pojednávaní 27.11.2012, porada s klientom 8.2.2013, odvolanie 16.10.2013, obhajoba na verejnom zasadnutí 17.10.2013. Žalobca príjmovými pokladničnými dokladmi preukázal, že žalobou uplatnené trovy obhajoby 451,60 € uhradil advokátovi JUDr. Milanovi Slobodníkovi v dňoch 22.2.2013, 27.2.2013 a 5.4.2013. Skutočnosť, že nešlo o prípad nutnej obhajoby je irelevantná, nakoľko každý má právo zvoliť si zástupcu na zastupovanie v konaní a išlo o účelne vynaložené trovy.

4. Z výpovedí žalobcu a svedkov uzavrel, že žalobca sa od vznesenia obžaloby 27.1.2012 do oslobodenia spod obžaloby 17.10.2013 musel podrobovať úkonom trestného konania, predkladať argumenty na svoju obhajobu, po celú dobu žil s vedomím trestného stíhania, čo s hrozbou trestu spôsobovalo u neho psychickú záťaž. Súd konštatoval, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia, že okrem tejto osobnostnej sféry bol poškodený aj vo sfére spoločenskej tým, že sa vzťah spoluobčanov pod vplyvom vzneseného obvinenia k jeho osobe zmenil a že jeho povest' bola zasiahnutá vo všetkých oblastiach života. Rovnako súd nemal za preukázané žalobcom tvrdené narušenie rodinných väzieb, keď z výpovede jeho matky a sestry vyplynulo, že nikdy neverili, aby sa dopustil vydierania a vzťahy medzi nimi v dôsledku uvedeného narušenie neboli. Súd tiež argumentoval, že žalobcu jeho vtedajšia priateľka K. W. podporovala - prísťahoval sa k nej, vnímala to tak, že je obvinený neprávom - a ich vzťah sa narušil až pre následné správanie sa žalobcu, požívanie alkoholických nápojov z jeho strany a vzájomné hádky. Napokon súd zistil, že žalobca síce požiadal o predbežné prerokovanie žalobou uplatneného nároku Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré však žiadosť postúpilo Generálnej prokuratúre SR a z dôvodu kompetenčného sporu, predmetnú žiadosť Ministerstvo spravodlivosti SR ani Generálna prokuratúra SR neprejednali.

5. Na zistený skutkový stav súd aplikoval ustanovenia § 1 písm. a/, § 3 ods. 1 písm. a/, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. f/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1, 2, 3, 4, § 18 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení rozhodnom pre právne posúdenie veci a § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Po konštatovaní, že zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, poukázal na platnú judikatúru, ktorá dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom je potrebné vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Rozhodnutím meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Pokiaľ žalovaná poukazuje na ust. § 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 514/2003 Z.z., žiadala žalobu zamietnuť z dôvodu, že žalobca nepodal opravný prostriedok (sťažnosť) proti nezákonnému rozhodnutiu - uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, a teda nesplnil zákonom stanovené podmienky pre priznanie žalobou uplatneného nároku, súd odkázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR (uznesenie z 29.9.2020 sp. zn. 9Cdo/65/2020, rozsudok z 30.9.2019 sp. zn. 6 Cdo/75/2017) v zmysle ktorej nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia spod obžaloby nie je podmienený povinnosťou podať sťažnosť

proti rozhodnutiu o vznesení obvinenia, rozhodujúci je z hľadiska žalobou uplatneného nároku výsledok trestného konania. Súd tiež dôvodil, že v prejednávanej veci by prichádzala do úvahy aj aplikácia ust. § 6 ods. 2 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého sa splnenie tejto podmienky nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa - podľa názoru súdu v prejednávanej veci ide o takýto prípad, nakoľko dôvodom oslobodenia žalobcu spod obžaloby bola právna kvalifikácia skutku, ktorého sa dopustil, teda odborná otázka, s ktorou sa nesprávne vypořiadal nielen vyšetrovateľ pri vznesení obvinenia, ale aj prokurátor pri podaní obžaloby a súd prvej inštancie v odsudzujúcom rozsudku. V kontexte uvedeného by sťažnosť bola formálna a žalobca by ňou v danom štádiu trestného konania nezvrátil jeho nasledujúci priebeh. Po vyhodnotení zisteného skutkového stavu súd dospel k záveru, že vzhľadom na oslobodenie žalobcu súdom spod obžaloby, uznesenie o vznesení obvinenia žalobcovi a následne podanú obžalobu je potrebné považovať za nezákonné rozhodnutia a štát je povinný reparovať žalobcovi následky nimi spôsobené a nahradiť mu vzniknutú škodu. Súd poukázal na skutočnosť, že žalobca v tomto konaní preukázal svoje právne zastúpenie advokátom v trestnom konaní vyvolanom obžalobou, účelnosť vynaložených trov obhajoby vo výške 451,60 € a tiež, že ich v tejto výške uhradil svojmu obhajcovi. Preto žalobcovi priznal nárok na náhradu škody vo výške uplatnených trov právneho zastúpenia v trestnom konaní. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 3.000 €, na ktorú je potrebné hľadieť ako na súčasť širšie chápaného pojmu škoda, mal súd prvej inštancie za to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na intenzitu, trvanie (21 mesiacov) a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi, a preto mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 1.000 €. Zároveň súd pri rozhodovaní zohľadnil (viď aj bod 4. tohto odôvodnenia), že nešlo o prvé trestné stíhanie žalobcu, žalobca už trestne stíhaný a právoplatne odsúdený bol, a to dvakrát. Skutku, pre ktorý bol stíhaný sa dopustil v skúšobnej dobe, čo počas celého konania neuviedol a na otázku súdu či išlo o jeho prvé trestné stíhanie alebo už trestne stíhaný bol, uviedol, že trestne stíhaný nebol resp. si nepamätá. V kontexte uvedeného súd dôvodil, že ťažko uveriť, že trestné stíhanie za hore uvedený skutok žalobca znášal tak ťažko, keď na predchádzajúce trestné stíhanie sa ani nepamätá, preto súd žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy 2.000 € zamietol.

6. Z priznanej náhrady škody a nemajetkovej ujmy súd zaviazal žalovanú aj na zaplatenie úrokov z omeškania. V tejto súvislosti uviedol, že štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. Márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu (§ 489 Občianskeho zákonníka) dostáva do omeškania, a tak najneskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí šesťmesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému tiež úroky z omeškania. Ak štát oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, lehota omeškania mu podľa vyššie citovaného ust. § 16 ods. 4 posledná veta zákona č. 514/2003 Z. z. začína plynúť dňom tohto oznámenia. Žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR, konajúce v mene štátu, o predbežné prerokovanie nároku listom z 20.1.2014, ktorý bol Ministerstvu spravodlivosti SR doručený 22.1.2014. Z dôvodu kompetenčného sporu medzi Ministerstvom spravodlivosti SR a Generálnou prokuratúrou SR, nárok žalobcu nebol predbežne prerokovaný, čo medzi stranami nebolo sporné. Šesťmesačná lehota na plnenie tak uplynula 22.7.2014, nasledujúcim dňom sa žalovaná dostala do omeškania s plnením, preto ju súd podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení zaviazal zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5,15 % ročne z priznanej náhrady škody 1.451,60 € od 1.8.2014 (žalobca žiadal priznať úrok z omeškania od tohto dátumu). Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu teda k 23.7.2014 bola 0,15 % a úrok z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyšší.

7. Na rozhodnutie o náhrade trov konania súd aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP. Pri rozhodovaní o trovách konania súd vychádzal zo skutočnosti, že nemajetková ujma sa z hľadiska rozhodovania o trovách konania vyznačuje určitými špecifikami. Pokiaľ majetkovú škodu možno vyčíslieť a objektivizovať, v prípade nemajetkovej ujmy náhrada slúži na primerané odškodnenie zásahu do objektívne nemerateľných hodnôt, a preto určenie jej výšky spočíva do určitej miery na úvahe súdu. Pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia strany výsledok sporu ovplyvniť, a tak prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech. Nepřiznanie náhrady nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške preto nepredstavuje čiastočný procesný neúspech žalobcu, a je dôvodné v rozhodnutí o trovách konania aplikovať ust. § 255 ods. 1 CSP s tým, že pri vyčíslení výšky náhrady sa za hodnotu sporu považuje výška priznaného plnenia. Skutočnosť, že súd nepřiznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 2.000 €, teda nemožno považovať za

procesný neúspech žalobcu, a preto súd priznal žalobcovi podľa vyššie citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy 1.451,60 €.

8. Rozsudok okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti napadla včas podaným odvolaním žalovaná z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP argumentujúc, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorú videla v tom, že súd rozhodoval o náhrade škody a nemajetkovej ujmy, avšak uvedená skutočnosť nie je zrejماً z výroku rozsudku, lebo v ňom nie je určené, v akej výške súd priznal náhradu škody a v akej náhradu nemajetkovej ujmy. Tým sa stal výrok nepreskúmateľným a nevykonateľným a súd vo veci rozhodol na základe nevykonateľného navrhovaného petitu žaloby, ktorý bol nepresný, neurčitý a nezrozumiteľný. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že súd rozhodol o priznaní nemajetkovej ujmy 1.000 €, ktorá je súčasťou sumy 1.451,60 € uvedenej v prvom výroku rozsudku. Pokiaľ ide o priznanie úroku z omeškania zo sumy 1.451,60 € tvrdila, že súd rozhodol v rozpore s platnou judikatúrou, podľa ktorej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia a až po uplynutí takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník dostáva do omeškania. Odkázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/15/1997 z 24.6.1998 a sp. zn. 6Cdo 185/2011 zo 14.3.2012 a argumentovala, že sa nemohla dostať do omeškania s celou súdom priznanou sumou. Pokiaľ ide o dôvodnosť priznania nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 201/2007 z 30.7.2008, z ktorého citovala a dôvodila, že najvyšší súd v ňom dospel k záveru, že orgány činné v trestnom konaní zákonným konaním v rámci trestného konania nemôžu neoprávnené zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby a tejto následne ani nemôže vzniknúť nárok na nemajetkovú ujmu, keďže nedošlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnosti. Nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby sú vykonávané v medziach zákona. Na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto osobe alebo k jej prepusteniu z väzby alebo k oslobodeniu spod obžaloby. pokiaľ orgány činné v trestnom konaní konajú v rámci trestného konania zákonne, nemôžu neoprávnené zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby a tejto nemôže následne vzniknúť nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, keďže nedošlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnosti. Rozhodnutia, ktoré boli vydané v rámci prípravného konania, boli vydané po splnení všetkých zákonných predpokladov, zo strany orgánov prokuratúry nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, ktorý by mal zakladať nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Súd nesprávne a nespravodlivo priznal žalobcovi aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žiadala, aby odvolací súd v prípade, že potvrdí rozsudok v napadnutých výrokoch, vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, za ktorú považuje procesný zástupca žalovanej otázku oprávnenosti konať v mene štátu s prihliadnutím na aplikáciu ust. § 4 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Navrhla rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd žalobu zamietne v celom rozsahu alebo zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil a zaviazal žalovanú nahradiť mu trovy odvolacieho konania. Odvolanie považuje za zjavne nedôvodné a nemajúce oporu v skutkovom a právnom stave veci. Súd prvej inštancie úplne zistil skutkový stav, správne aplikoval príslušné ustanovenia právneho poriadku a v nadväznosti na to vyvodil správny právny záver, ktorý aj náležite odôvodnil. Súd v súlade s ustálenou súdnou praxou správne dospel k záveru, že uznesenie o vznesení obvinenia žalobcovi a následne podanú žalobu treba považovať za nezákonné rozhodnutia, keďže žalobca bol rozhodnutím súdu spod obžaloby oslobodený. Nie je pravdou, že výrok súdu je nepreskúmateľný a nevykonateľný, keď súd zaviazal žalovanú na zaplatenie náhrady škody a nemajetkovej ujmy jednou sumou - rozlíšenie týchto súm jasne vyplýva z odôvodnenia rozsudku a samotná žalovaná v odvolaní konštatuje, že súd rozhodol o priznaní nemajetkovej ujmy vo výške 1.000 € a náhrade škody vo výške 451,60 €. Poukazujúc na staršiu judikatúru, vydanú pred novelou č. 412/2012 Z.z., mal za to, že súd správne rozhodol aj pokiaľ ide o úroky z omeškania. Argumentoval, že od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila v zhode s rozhodnutím ÚS SR sp. zn. I. ÚS 320/2016, ktorý konštatoval, že nárok na náhradu škody začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, lebo rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

10. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP), prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 až § 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 až § 358 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

11. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 3.3.2022 o 9.25 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

12. Výrok rozsudku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti nebol odvolaním napadnutý, v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť v zmysle ust. § 367 ods. 2 CSP a nebol v odvolacom konaní preskúmaný.

13. Žalovaná uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP t.j. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

14. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

15. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok žalovanej (§ 379 ods. 1, § 380 ods. 1, 2 CSP) odvolací súd dospel k záveru, že uplatnený odvolací dôvod v prejednávanej veci nie je preukázaný a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

16. Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, že žalovaná je zodpovedná za skutočnú škodu a nemajetkovú ujmu, ktorá žalobcovi vznikla v priamej príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia orgánom verejnej moci Okresnou prokuratúrou Košice-okolie sp. zn. sp. zn. 1Pv 82/12-5 zo 4.5.2012, ktorým bola na neho podaná obžaloba, pretože jeho trestné stíhanie sa skončilo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7To 61/2013-81 zo 17.10.2013, právoplatným 17.10.2013, oslobodením spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, lebo žalovaný skutok v danom prípade nie je trestným činom, pretože nenapĺňa pojmové znaky žalovaného trestného činu.

17. Pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov). Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle cit. ustanovenia § 6 ods. 1 prvá veta uvedeného zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematický a teleologický. Z hľadiska systematického výkladu objasňujúceho obsah právnej normy vo vzájomných súvislostiach s inými právnymi normami možno dospieť k záveru, že pokiaľ cit. ustanovenie § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je umiestnené vo štvrtej časti označenej ako spoločné ustanovenia, prichádza do úvahy jeho praktické uplatnenie aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorej podmienky

upravuje § 6 tohto zákona. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4M Cdo 15/2009).

18. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je teda špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe), bola odčinená. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, prípadne zastavením trestného stíhania, je treba hľadať nielen v ustanovení čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 Ústavy, teda v princípoch materiálneho právneho štátu, ktorý musí niesť zodpovednosť za nezákonné konanie svojich orgánov, či za konanie, ktorým štátne orgány alebo orgány verejnej moci priamo zasahujú do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je isto povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, pokiaľ sa neskôr ukáže nielen ako nezákonný, ale tiež v prípade, keď je trestné konanie samo zastavené, alebo ak bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený.

19. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne aplikoval na daný prípad ust. § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a správne posúdil zodpovednosť štátu ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Správne interpretoval uvedené ustanovenie v otázke, že oslobodenie spod obžaloby z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo, má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť.

20. Je pravdou, že nie každé uznesenie o vznesení obvinenia možno považovať automaticky za nezákonné potom, čo nedošlo k odsúdeniu obvineného, ale v takom prípade je potrebné prihliadnúť na okolnosti, pre ktoré nedošlo k odsúdeniu obvineného. Zastavenie trestného stíhania nemá rovnaký význam ako zrušenie, či zmena uznesenia pre nezákonnosť, a preto nevzniká ani právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia za predpokladu, ak si obvinený vznesenie obvinenia zaviniť sám alebo bol spod obžaloby oslobodený, alebo proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené iba preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný. O takýto prípad sa však v posudzovanej veci nejedná, nakoľko súd dospel k záveru, že žalovaný skutok v danom prípade nie je trestným činom, pretože nenapĺňa pojmové znaky žalovaného trestného činu.

21. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol čoho sa žalobca domáhal, aké bolo procesné stanovisko žalovanej k žalobe; z ich tvrdení a argumentácie vyseletoval podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty a vo vzťahu k rozhodujúcim sporným skutočnostiam ozrejmil, aké zistenia vyplynuli z toho - ktorého z vykonaných dôkazov. Zistené skutočnosti následne zrozumiteľne a v súlade so zásadami formálnej logiky premietol do rozhodujúcich skutkových záverov a z nich právnymi úvahami zdôvodnil výber právnych noriem, ktoré aplikoval, a tiež aj konkrétne následky, ktoré z nich za daného skutkového stavu vyvodil. Súd prvej inštancie teda správne zistil skutkový stav a odvolací súd sa stotožňuje s jeho záverom, že každé trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody

jednotlivca, ktoré vyvoláva negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud, pretože samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každú osobu a stresujúcim životným faktorom. Už samotné trestné stíhanie trvajúce vyše 1,5 roka výrazne negatívne zasiahlo do súkromného a osobného života žalobcu, jeho rodiny, do jeho cti a dobrej povesti ako aj dôstojnosti, a to tým skôr, ak išlo o obvinenie nepravdivé, čo je potvrdené právoplatným rozhodnutím o oslobodení spod obžaloby. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv.

22. Odvolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2017 sp. zn. ÚS 754/2016-42 podľa ktorého vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. alebo za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z., odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla. Ústavný súd preto konštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t. j. pred 1. júlom 2004).

23. Podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

24. Citované ustanovenie zákona, predstavujúce právny rámec pre priznanie zadostučinenia za nemajetkovú ujmu, spôsobenú zásahom do práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby je normou s relatívne neurčitou hypotézou. Hypotéza v tejto norme teda nie je stanovená priamo, ale je prenechané na súd, aby ju podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade sám zo širokého a vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Podmienkou vzniku nároku na súdnu ochranu osobnosti podľa citovaných ustanovení zákona, je mimo protiprávneho zásahu, objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu, tiež narušenie osobnostnej sféry v príčinnej súvislosti s týmto neoprávneným zásahom. Platná právna úprava i aplikačná prax súdov je pritom založená na tzv. monistickom ponímaní jednotného všeobecného práva osobnostného, kedy nie je vyžadované, aby dotknutá osoba špecifikovala, ktorý z konkrétnych osobnostných statkov bol zasiahnutý. Ani Európsky súd pre ľudské práva nepovažuje za nutné jednoznačne od seba oddeliť jednotlivé zložky osobnostných práv. Pri posudzovaní nárokov na zadostučinenie za nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav mysli poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby - predovšetkým na dôstojnosti, cti, dobrej povesti, ale aj na iných hodnotách, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka; napríklad tiež na osobnej slobode, súkromí, rodinnom živote a pod. (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3731/2011 z 27.6.2012). Nemajetková ujma je teda kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by tiež bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3007/2010 z 31.8.2011). Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Vlastný zásah do osobnostných práv je potrebné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím na konkrétnu situáciu, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i na osobu postihnutej fyzickej osoby (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásah do osobnosti fyzickej osoby v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu

do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím na dotknutú osobu, je možné spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, pociťovala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení postihnutej osoby (rozsudok NS ČR z 27.10.2012, sp. zn. 30 Cdo 83/2011). Pri uplatnení týchto prístupov pri posudzovaní povahy a intenzity dopadu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sa vo vzťahu k objektívnej spôsobilosti trestného stíhania zasiať právo na ochranu osobnosti obvineného v aplikačnej praxi ustálilo, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy (por. napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 125/2019 z 27. augusta 2019). Obdobne i ústavný súd v tejto spojitosti vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. januára 2017 formuloval záver, že „...priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne) je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe...“ V úvahách ohľadne výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy je samozrejme potrebné vychádzať z náležite zisteného skutkového stavu, pokiaľ ide o kritériá na ktoré je potrebné prihliadať podľa zákona (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.). Akokoľvek do hĺbky sa však tieto parametre odkrývajú, sami o sebe neposkytujú objektívny obraz o primeranej výške odškodnenia, nakoľko jednak nie sú exaktné merateľné a jednak medzi nimi a nemajetkovou ujmu nie je matematicky vyjadriteľná kvantitatívna súvislosť. Podľa názoru odvolacieho súdu preto tieto kritériá, rovnako ako aj iné skutočnosti ovplyvňujúce závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, v myšlienkovom procese pri stanovení primeranej výšky odškodnenia majú význam predovšetkým pri porovnaní s obvykle prisudzovanou výškou peňažných náhrad v obdobných prípadoch, ktoré je v sudcovskej úvahe obvykle jediným transparentným a objektívne preskúmateľným momentom. V právnej praxi sa tak ustálilo, že odškodnenie by sa nemalo bez zjavných a podstatných skutkových odlišností konkrétneho prípadu zásadne odchyľovať od zadosťučinenia priznaného v skutkovo obdobných prípadoch (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27.6.2012). Vzájomnou konzistentnosťou s už judikovanými vecami sa zároveň napĺňa tiež požiadavka jednotného posudzovania porovnateľných prípadov, vyplývajúca z ústavne chránenej rovnosti pred zákonom a právnej istoty, zahŕňajúca v sebe tiež potrebu náležitého odôvodnenia výraznejších odchýlok od riešení v typovej judikatúre. Napokon je potrebné mať tiež na zreteli, že podľa dá sa povedať medzičasom už ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (por. napr. jeho rozhodnutia 6 MCdo 15/2012 a 6 Cdo 38/2019), pri určení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné „aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z. v zmysle ktorého v prípade trestným činom (úmyselným násilným - pozn. odv. súdu) bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy.

25. Odvolací súd v súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy odkazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/19/2018 z 24.7.2018, ktorý v dôvodoch svojho uznesenia okrem iného uviedol: „Najvyšší súd v rozhodnutí z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 13/2009, pri riešení otázky odškodnenia väzby vyslovil záver, podľa ktorého nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Najvyšší súd zdôraznil, že ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru obsahuje tzv. neurčitý právny pojem, ktorý vyžaduje jeho aplikáciu na konkrétne skutkové okolnosti prípadu. Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu, alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Ich aplikáciu a výklad je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejedávanej veci obdobných veciach (najvyšší súd v tomto rozhodnutí poukázal na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike). V rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005 najvyšší súd konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do

práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať. Danou problematikou sa najvyšší súd zaoberal aj v rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike. Najvyšší súd v rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 dospel k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z. v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia, v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. Vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Tento zákon neupravoval náhradu (a teda ani jej výšku) nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu. K záveru o možnosti priznať túto náhradu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. dospela prax všeobecných súdov Slovenskej republiky až v súvislosti s právnymi názormi najvyššieho súdu obsiahnutými v judikáte R 13/2009. V danom prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý na rozdiel od zákona č. 58/1969 Zb. upravuje možnosť priznať aj túto náhradu. Zákon č. 514/2003 Z.z. bol od svojho vydania viackrát novelizovaný. Výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa týkala novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z.z. ktorým sa mení a doplňa zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 517/2008 Z.z.“) účinným od 1. januára 2009 a ďalej zákonom č. 412/2012 Z.z. ktorým sa mení a doplňa zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 412/2012 Z.z.“) účinným od 1. januára 2013. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008 Z.z. sa výška nemajetkovej ujmy určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008 Z.z. bol stanovený minimálny limit výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 tohto zákona (tak, že jej výška je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody). V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 412/2012 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z.z.). Zákonom č. 412/2012 Z.z. bol teda stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z.z., ani zákon č. 412/2012 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP“. Dovolací súd v tomto rozhodnutí tiež uviedol, že pokiaľ odvolací súd pri úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy neprihliadol na závery najvyššieho súdu o potrebe určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím

po náležitom zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, odklonil sa od ustálenej praxe dovolacieho súdu a rozhodol nesprávne.

26. Aj keď zákon č. 514/2003 Z.z. neuvádza žiadnu metodiku výpočtu ani bodové ohodnotenie, na základe ktorého by sa výška priznávanej náhrady súdom určila, je treba určiť túto výšku na základe zákona podľa voľnej úvahy, ktorá však musí byť odôvodnená, musí mať svoje základy v zistenom skutkovom stave, musí sa riadiť úvahou rešpektujúcou vyššie uvedené skutočnosti a určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Výška nemajetkovej ujmy by mala korešpondovať aj so životnou úrovňou obyvateľstva ako aj s čiastkami, ktoré sú v tom ktorom štáte vyplácané ako odškodnenie z titulu rôznej ujmy (názor vyslovený Európskym súdom pre ľudské práva). Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie konzistentne s uvedenými východiskami zohľadnil všetky okolnosti, za ktorých bolo proti žalobcovi vznesené obvinenie, podaná obžaloba, správne vyšiel z toho, že objektívne vzaté trestné stíhanie vždy negatívne ovplyvňuje osobný, pracovný i spoločenský život obvineného, bez toho, aby táto skutočnosť musela byť konfrontovaná s dôkazmi a napokon všetky tieto skutočnosti zohľadnil pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi.

27. Súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nepochybil, keď žalobcovi náhradu škody pozostávajúcej z výdavkov za právne zastúpenie (451,60 €) a náhradu nemajetkovej ujmy (1.000 €) priznal spolu v jednej sume, jedným výrokom, pretože z odôvodnenia rozsudku jasne a zrozumiteľne vyplýva, z akého titulu bola ktorá suma žalobcovi priznaná. Nedošlo z tohto dôvodu k žalovanou namietanému nesprávnemu právnenému posúdeniu veci. Rozsudok je aj v napadnutom vyhovujúcom výroku, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade škody vo výške 451,60 € z titulu trov obhajoby vecne správny.

28. Pokiaľ ide o úrok z omeškania, odvolací súd odkazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (ktorou bol prekonaný doterajší právny názor pri priznávaní úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy), kedy v zmysle záverov rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/339/2021 (podobne aj sp. zn. 4Cdo/48/2017 a sp. zn. 4Cdo/257/2019) štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 ods. 4 zák. 514/2003 Z.z. a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník dostáva do omeškania, a tak najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6 mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť veriteľovi tiež úroky z omeškania. K vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. zákona č. 514/2003 Z.z. Správne preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi úrok z omeškania v zákonnej výške z celej sumy 1.451,60 € pozostávajúcej z náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy od dátumu 1.8.2014 (od ktorej ich žiadal), keď 6 mesačná lehota na plnenie uplynula 22.7.2014.

29. V prejednávanom spore o náhradu škody bol žalobca plne úspešný, preto mu patrí aj plná náhrada trov v tejto časti. V časti náhrady nemajetkovej ujmy rozsah úspechu žalobcu závisel od úvahy súdu, nakoľko súd na základe vlastnej úvahy stanovil rozsah nemajetkovej ujmy, čím bola v konečnom dôsledku znížená suma priznaná žalobcovi. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy v zmysle § 255 ods.1 CSP je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu, a nie do výšky priznaného nároku. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP. Pri vyčíslení výšky náhrady trov konania bude súd vychádzať iba z prisúdenej sumy 1.451,60 € (nie sumy žalovanej). V podrobnostiach odvolací súd odkazuje na dôvody súdu prvej inštancie, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje.

30. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

31. Podľa ust. § 255 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobca mal v odvolacom konaní úspech v celom rozsahu, preto mu odvolací súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

32. K žiadosti žalovanej, aby odvolací súd vyslovil vo výroku svojho prípadného potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania, keď za otázku zásadného významu procesný zástupca žalovanej považuje

otázku oprávnenosti konať v mene štátu s prihliadnutím na aplikáciu ust. § 4 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. odvolací súd dáva do pozornosti žalovanej, že podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Pokiaľ žalovaná má za to, že táto otázka doposiaľ riešená v rozhodovacej praxi nebola, nič jej nebráni podať vo veci dovolanie za splnenia zákonných podmienok, ktoré sú uvedené v poučení tohto rozhodnutia. Odvolací súd len na margo uvádza, že otázka oprávnenosti konať v mene štátu bola riešená vo viacerých rozhodnutiach vyšších súdnych inštancií, je ustálená a v súčasnosti nespôsobuje ťažkosti alebo rozpory pri označovaní, kto a v akých prípadoch je oprávnený konať za štát (napr. sp. zn. 3Cdo/194/2010, sp. zn. 7Cdo/500/2014, sp. zn. 7Cdo/87/2012, sp. zn. 8Cdo/289/2014 a ďalšie).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).